

OSZTÁLYTERMI KONSZENZUS ÉS A CSOPORTOS NORMÁK KOHERENCIÁJÁNAK ÖSSZEFÜGGÉSEI A TANULMÁNYI EREDMÉNNYEL ÉS A HIÁNYZÁSOK MÉRTÉKÉVEL

Anka Ágnes

Csongrád Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Szegedi Tagintézménye

Kulcsszavak: konszenzus; csoportos normák, koherencia; tanulási eredményesség

A hamis konszenzus elmélete felhívja a figyelmet arra, hogy az egyének hajlamosak olyan társas normákat feltételezni, amelyek a valóságban nem léteznek (Ross, 1977). A csoportos normák meghatározzák a serdülő korosztály véleményét és viselkedését, azonban keveset tudunk arról, hogy a normák milyen összefüggésben állnak az iskolai teljesítménnyel vagy a hiányzások mértékével. A bemutatott kutatás célja a társas normák konszenzusának és koherenciájának az iskolai teljesítménnyel és a hiányzások mennyiségével való kapcsolatának elemzése volt.

A vizsgálat során egy viselkedésleltárt (18 tétel) vettünk fel három szakközépiskolában (N=134). A tanulók három különböző módon értékelték az ugyanazokra a viselkedésekre vonatkozó állításokat egy-egy négyfokú Likert-skálán (pl. Valaki az osztályból... 1) órán beszélget padtársával.; 2. társaival szemben agresszív.). Az első esetben arra kellett válaszolniuk, hogy egy adott viselkedés milyen gyakran fordul elő az osztályukban, ez alapján a csoport normáira következtettünk (Cronbach- α =0,82). Arról is döntöttek, hogy ők személyesen mennyire értenek egyet, mennyire helyeslik ezeket a magatartásokat (Cronbach- α =0,89). Végül a diákoknak arra kellett válaszolniuk, hogy szerintük az osztály többsége mennyire ért egyet a viselkedésekre vonatkozó állításokkal (Cronbach- α =0,92).

Az adatok alapján két mutatót képeztünk. Kiszámítottuk, hogy az egyéni és a társas megítélések mennyire térnek el egymástól, vagyis mekkora a vélemények konszenzusa. A csoportos normák és a személyes értékelések különbségeiből arra vonatkozóan vontunk le következtetéseket, hogy milyen mértékűnek látják a diákok a normák koherenciáját az osztályukban. Ezen kívül adatokat gyűjtöttünk az osztályzatokra és a hiányzásokra vonatkozóan is. A két mutató között gyenge kapcsolatot találtunk ($r=0,20$ $p=0,05$). A konszenzus és a tanulmányi átlag, valamint a hiányzások között nincs szignifikáns összefüggés (rendre $r=-0,04$ $p=0,68$; $r=0,68$ $p=0,49$). A koherencia és a hiányzások száma között negatív az együttjárás ($r=-0,22$ $p=0,03$). A koherencia és a tanulmányi átlag között szintén nincs összefüggés ($r=-0,02$ $p=0,87$).

Kutatásunk eredményi azt mutatják, hogy az általunk definiált konszenzus és koherencia mutató nem vagy csekély mértékben függ össze a tanulmányi átlaggal és a hiányzások mértékével. Ugyanakkor a koherencia és a hiányzások száma közötti negatív korreláció felhívhatja a figyelmet arra, hogy amennyiben minél jobban megfelel az egyéni értékrendszereknek a csoportos viselkedés, akkor a diákok annál kevésbé hajlamosak a hiányzásra. Így egy osztály csoportkohéziójának fejlesztése növelheti a csoport megtartó erejét, csökkentheti a tanulók lemorzsolódását. További vizsgálatok adhatják meg a választ arra, hogy a konszenzus és a koherencia milyen más tényezőkkel állhat kapcsolatban, például a tanulók szubjektív elégedettségével, a jóllét-érzéssel vagy az osztályzatoknál megbízhatóbb teljesítménymutatókkal.